

Плотницька Уляна
ст. гр. ФУПОзм-21
Тернопільський національний економічний університет
plotnitskaulyana17@gmail.com
Науковий керівник – к.е.н., доцент Савчук С.В.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

Реалізація бюджетної реформи вимагає застосування якісно нового підходу до управління бюджетними ресурсами держави та регіонів, що передбачає, передусім, необхідність вдосконалення бюджетного процесу в контексті ефективного та послідовного здійснення кожної з його стадій. Зокрема важливого значення набуває вирішення проблем щодо виконання місцевих бюджетів, що сприятиме оптимізації дохідної та видаткової частин місцевих бюджетів, підвищенню ефективності використання коштів бюджетів з метою максимального задоволення потреб населення, забезпечення економічної та соціальної стабільності окремих регіонів.

Як відомо, під виконанням бюджетів розуміють забезпечення своєчасного і повного надходження запланованих доходів загалом і, відповідно щодо кожного джерела, а також своєчасного, повного і безперервного фінансування заходів, передбачених бюджетами. Відповідно основною метою ефективного виконання місцевих бюджетів є забезпечення надходжень доходів і фінансування видатків у межах затверджених обсягів [1].

Упродовж тривалого періоду в Україні недостатні обсяги акумульованих власних та закріплених доходів не сприяли належному фінансуванню власних та делегованих повноважень місцевих органів влади. Це зумовлювало необхідність щорічного зростання обсягів наданих міжбюджетних трансфертів та не сприяло посиленню мотиваційних чинників щодо пошуку місцевими органами альтернативних шляхів збільшення власних фінансових ресурсів для виконання повною мірою покладених на них функцій та завдань [6].

Однак реалізація адміністративної та бюджетної реформ показала вже позитивні результати щодо виконання дохідної частини місцевих бюджетів. Так, варто відмітити, що до місцевих бюджетів України (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) у 2015 р. надійшло 294,4 млрд. грн., що на 67,8 млрд. грн., або 27,1% більше показника попереднього періоду. Відповідно у 2016 р. доходи місцевих бюджетів склали 366,0 млрд. грн., що на 14,1%, або на 41,6 млрд. грн., більше у порівнянні з 2015 р. Не враховуючи міжбюджетних трансфертів, надійшло 170,6 млрд.

грн., що на 50,2 млрд. грн. (41,7 %) більше, ніж у 2015 році. У 2017 р. за результатами процесів децентралізації більше половини від загальної кількості місцевих бюджетів в Україні вже виконали річні показники [2,3].

За 10 місяців 2017 р. до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 154,7 млрд. грн., що відповідно складає 91,5% від річних планових призначень, затверджених місцевими радами. Загалом виконання річних показників забезпечено по 520 місцевих бюджетах (52,1%) із 998 бюджетів, що мають взаємовідносини з державним бюджетом, в тому числі по 199 бюджетах об'єднаних територіальних громад (54,4%). Відповідно до аналогічного періоду попереднього року приріст надходжень становив 31,8 %.

Застосування у вітчизняній практиці програмно-цільового методу складання бюджету дало змогу змінити характер обговорення бюджетної політики на всіх рівнях. При цьому важливим аспектом постає забезпечення ефективності використання бюджетних коштів. Чинним законодавством врегульовано встановлення безпосереднього зв'язку між виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання в контексті використання даного методу для досягнення конкретних результатів в процесі виконання місцевих бюджетів [5].

Аналізуючи тенденції щодо виконання місцевих бюджетів за видатками в результаті прийнятих законодавчих змін, відмітимо загалом зростання їхніх обсягів у 2015 р. на 23,9% у порівнянні з попереднім роком. Однак рівень виконання видатків відповідно до затверджених показників становив 94%, в тому числі по загальному фонду – 96%, по спеціальному – 84,8%. У 2016 р. рівень виконання планових показників місцевих бюджетів України, затверджених місцевими радами склав 93,1%. Негативна тенденція склалась відповідно і щодо виконання видатків загального (96,7%) та спеціального (80,3%) фондів. Незважаючи на зазначене, все ж обсяг видатків місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) становив 346,2 млрд. грн., що відповідно перевищує показник попереднього року на 25,0% [2,3].

Вважаємо, що саме подальше поширення та вдосконалення у вітчизняній практиці програмно-цільового методу сприятиме більш ефективному та реальному виконанню місцевих бюджетів за видатками. Виконання місцевих бюджетів за пріоритетними бюджетними програмами та показниками їх результативності забезпечить їхнє повне фінансування для задоволення потреб громадян.

Література:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2016 р. № 2456 – VI. Київ: АЛЕРТА; КНТ; ЦУЛ. 110 с.

2. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 рік / [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження», USAID. — К., 2016. — 80 с.

3. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження», USAID. — К., 2017. — 92 с.

4. Лободіна З. М. Оцінка впливу видатків місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток територій та проблеми її здійснення / З. М. Лободіна // Методологічні проблеми фінансової теорії та практики : зб. наук. праць. - Тернопіль : ТНЕУ, 2014. - С. 70-75.

5. Савчук С. В. Особливості застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі / С. В. Савчук // Методологічні проблеми фінансової теорії та практики : зб. наук. праць. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – С. 111 –114.

6. Savchuk S. The main directions of modernization of order forming and local budgets administration under the conditions of market economy / S. Savchuk // Socio-economic aspects of economics and management: Collection of scientific articles. Vol. 2 – Aspekt Publishing, Taunton, MA, United States of America, 2015. – p. 197 – 200

Повержук Тетяна

ст. гр. ФУПОмз-21

Тернопільський національний економічний університет

Troverzhuk@gmail.com

Науковий керівник – д.е.н., проф. Кириленко О.П.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ОЦІНКИ ПРОЗОРОСТІ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Питання прозорості державної та місцевої влади і зокрема бюджетної прозорості в останні роки набувають особливої важливості та актуальності, адже вони безпосередньо пов'язані із підвищенням ефективності функціонування державних і місцевих фінансів. Прозорість дій влади – це необхідна умова існування демократичного суспільства, збільшення довіри громадян до органів влади, встановлення дієвих взаємин між ними.

Для оцінки прозорості діяльності влади в зарубіжних країнах застосовуються різноманітні підходи. В Україні практика оцінки лише формується і в цьому велику допомогу надають міжнародні організації, громадські організації. Слід особливо підкреслити, що забезпечення